

'Het water' in kaart gebracht

In het museum bevindt zich sedert 1982 een uniek kaartsysteem, 'het water'. De samensteller van dit systeem is de heer J. F. Brongers uit Joure. Hij heeft zich ten doel gesteld zoveel mogelijk termen die verband houden met het water, te verzamelen. Niet alleen zuiver maritieme termen zijn bijeen gebracht, maar ook die van daaraan verwante bedrijven en wetenschapsgebieden zoals meteorologie en zeeënkunde. Naast hoofdzaken uit de planten- en dierenwereld heeft de heer Brongers afkortingen, spreekwoorden, zinspassages en citaten in het systeem opgenomen. Zowel historische als actuele zaken komen daarbij aan bod. Tientallen bronnen liggen aan de basis van het kaartsysteem: 24 delen van het Woordenboek der Nederlandse Taal, de Maritieme Encyclopedie, Rödigs Wörterbuch der Marine uit 1780, Witsen's Scheepsbouw en Bestier uit 1671, Van IJk's scheepsbouwkunst uit 1697 en drie delen van Dorleyn's Gaand en staand want. Het totale bestand aan trefwoorden bedraagt ruim 800.000. Bij de samenstelling van het kaartsysteem heeft de wens voorop gestaan zoveel mogelijk inlichtingen voor zoveel mogelijk belangstellenden te verschaffen. Zo hebben samengestelde termen verschillende ingangen en zijn naast de nieuwe schrijfwijzen ook de oudere opgenomen. Het kaartsysteem kan een waardevol hulpmiddel zijn voor onderzoek met betrekking tot het Zuiderzeegebied, te denken valt aan scheepvaart en visserij. Het is voorts van belang voor allen die geïnteresseerd zijn in de historie en betekenis van 'waterwoorden'. Opmerkelijk is bijvoorbeeld de verschillende betekenis en verschillende schrijfwijze van termen in sommige vissersplaatsen rondom de Zuiderzee: voer voor etymologen. Het kaartsysteem is momenteel ondergebracht in het Westindische pakhuis aan de Wierdijk. In alfabetische volgorde zijn de fiches in kaartenbakken gerangschikt. Wanneer alle kaarten aangelegd worden, hebben ze een totale lengte van circa 250 meter. Het is duidelijk dat zo'n omvangrijk bestand niet in een bibliotheek opgenomen kan worden. Daarom wordt gedacht dit systeem toegankelijk te maken door middel van een computer. Vooralsnog ontbreken echter de technische en personele middelen om dit op korte termijn te realiseren. Geïnteresseerden kunnen het systeem echter ook nu al raadplegen. Daarvoor kan een afspraak worden gemaakt met de bibliothecaris van het Zuiderzeemuseum.